

Innhold

Del 1

FAGOVERGRIPENDE PERSPEKTIVER PÅ LESING OG LITERACY 13

Kapittel 1

Leseopplæring og fagenes literacy 15

Atle Skaftun

Literacy og tilgang 16

Skolens og fagenes literacy 19

Språk og tenkning 22

Literacy og lesing 26

Grunnleggende ferdigheter og lesing 30

Kapittel 2

Tilpasset leseopplæring i en sammensatt tekstkultur 33

Atle Skaftun og Oddny Judith Solheim

En helhetlig modell for tekstbasert læring 34

 Kunnskap 35

 Strategier 36

 Interesse 38

 Oppsummerende - om utvikling av leseferdighet 40

Leserprofiler 41

 Svært kompetente lesere 42

 Lesere med store vansker 43

 Hardt arbeidende lesere 44

 Kunnskapsavhengige lesere 45

 Ikke-strategiske lesere 46

 Motvillige lesere 47

Leseferdighet i en digital tekstkultur 48

Tilpasset leseopplæring i en sammensatt tekstkultur 50

Kapittel 3

Arbeid med vokabular i leseopplæringen	55
<i>Per Henning Uppstad og Bente Rigmor Walgermo</i>	
Vokabularutvikling fra spebarn til ungdom	56
Vokabularutvikling i skriftlige versus muntlige kontekster	59
Prinsipper for god vokabularinstruksjon	62
Ord som redskap	67

Kapittel 4

Engasjement som faktor i leseopplæringen	71
<i>Oddny Judith Solheim</i>	
Motivasjon og engasjement	72
Teorier om motivasjon	75
Undervisning som skaper engasjerte lesere	76
Å lese for å forstå: målstrukturer	77
Å øke elevenes opplevelse av kontroll	79
Å lese sammen	83
Å øke tiltro til egne leseferdigheter	85
Å arbeide med relevante tekster	87
På vei mot engasjerte lesere	89

Del 2

LESING OG LITERACY I FAGENE	95

Kapittel 5

Lesing i matematikk	97
<i>Toril Frafjord Hoem, Atle Skaftun, Oddny Judith Solheim og Per Henning Uppstad</i>	
Literacy i matematikk	97
Lesing av tekstoppgaver i matematikk	100
Den fagspesifikke lesingen – hva kan vi lære av ekspertlesere i forskningsfaget matematikk?	102
Lesestrategier i matematikk	104
Å bygge forestillinger i matematikk	106
Lesing og literacy i matematikk	109

Kapittel 6

Lesing i naturfag 113
Margunn Mossige og Sonja M. Mork
 Naturfaglig literacy 114
 Språk i naturfag 116
 Tekstnær undervisning i naturfag 119
 Lærebok eller andre tekster? 119
 Eleven som forsker og utforskende leser 121
 Strategisk lesing i ulike faser 124

Kapittel 7

Lesing i RLE 131
Dag Husebø og Vibeke Rønneberg
 Faglige tenkemåter og lesing i RLE 132
 Tekstvalg som lesepedagogisk ressurs i RLE 134
 Arbeid med tekstutvalg og bruk av multiple tekster 136
 Kontekstforståelse som lesepedagogisk og faglig mål 136
 Arbeid med kontekst og språk: utvikling av sidetekster
 og arbeid med symboler og vokabular 138
 Perspektivbevissthet som lesepedagogisk og faglig mål 139
 Arbeid med leserposisjoner: lesing i roller 141
 Lesing og literacy i RLE 142

Kapittel 8

Lesing i samfunnsfag 145
Toril Frafjord Hoem og Hanne Egenæs Staurseth
 Samfunnsfag i Kunnskapsløftet 146
 Ulike tekstkulturer gir ulike lese måter 149
 Lese og tenke som en historiker 152
 Utvikle literacy i historiefaget 153
 Bruke kilder 155
 Kontekstualisere 157
 Stille spørsmål 158
 Bruke fagrelevante begrep 160
 Demokratisk medborgerskap 161

Kapittel 9

Lesing i engelsk 167

Vibeke Rønneberg og Hildegunn Støle

Literacy i engelskfaget 167

Tekster og tekstarbeid i engelsk 169

Motivasjon, forkunnskap og interesse for fremmedspråkslesing 171

Vokabular som faktor i lese- og fremmedspråkopplæring 173

Lesestrategier i engelskfaget 175

Språklæring som leseopplæring 177

Kapittel 10

Lesing i norsk 181

Ingrid Nielsen, Aslaug Fodstad Gourvenec og Atle Skaftun

Norsk som tekstfaglig praksis 182

Faglig lesing i norskfaget 185

Lyrikken som skattkammer for den faglige lesingen – og et eksempel 191

Fagliggjøring i norskfaget: Å utvikle seg som leser 194

Forfatteromtaler 199

Stikkord 201

